University of Pretoria etd – Vos C J A 1984

DIE HEILIGE GEES AS KOSMIES-ESKATOLOGIESE GAWE - 'n EKSEGETIES-DOGMATIESE STUDIE

deur

CASPARUS JOHANNES ADAM VOS

Voorgelê ter vervulling van 'n deel
van die vereistes vir die graad
Doctor Divinitatis
in die Fakulteit Teologie, Afdeling B
(Nederduitse Gereformeerde Kerk)

Universiteit van Pretoria

PRETORIA

MEI 1984.

University of Pretoria etd – Vos C J A 1984

PROMOTOR: PROF. J.A. HEYNS

MEDE-PROMOTOR: PROF. W.S. PRINSLOO

University of Pretoria etd – Vos C J A 1984

'N KLEIN WOORD VAN GROOT DANK.

Aan die einde van my formele weg van teologiese studie, wil ek soos die son wat in die skemer in die stof kniel, my lof dankbaar aan God drie-enig laat glinster. Hý het my na dié pad geroep en op die pad uit genade geseën.

Ek wil my opregte dank betuig aan my ouers wat my God se weg geleer en gewys het.

Daar is verskeie akademiese leermeesters wat my op my teologiese pad help vorm het. Ek dink met opregte waardering aan hulle invloed. Daarom wil ek die volgende professore dankbaar in herinnering roep: professore E.P. Groenewald, A.H. van Zyl, C.W.H. Boshoff, B.J. Marais asook wyle professore A.B. du Preez en H.D.A. du Toit. Onder hulle leiding het ek die blink horisonne van die teologie leer bewonder.

Dit was veral onder prof. J.A. Heyns se meester-skap dat ek die ryk teologiese wêreld kon leer verken. As ruim-hartige mens en hooggeagte dogmatikus het hy vir my onge-kende teologiese beweegruimte geskep. Op 'n nou-keur-ige wyse het hy my in die gestaltegewing van my proefskrif begelei. Geagte Promotor, ek sou dié pad nie sonder u wou loop nie!

Dit was 'n heerlike voorreg om prof. W.S. Prinsloo as mede-promotor te kon hê. Sy hartlikheid en akademiese vernuftigheid was vir my be-teken-is-vol Ek beskou dit as 'n eer en voorreg dat twee sulke voortreflike dogmatici soos proff. W.D. Jonker en C.J. Wethmar as beoordelaars by die eind-punt van my proefskrif kan staan.

University of Pretoria etd – Vos C J A 1984

Die kerkraad van die Ned. Geref. gemeente Krokodilrivier het by wyse van verlofvoorsiening, my in staat gestel om my doktorale eksamens te kon aflê. Daarom wil ek my opregte dank bevestig. Die ruimte van verlof, vriendskap en meelewing wat die kerkraad van die Ned. Geref. gemeente Suidoos-Pretoria met die oog op die voltooiing van my proefskrif geskep het, het by my 'n blywende deernis en waardering gevestig.

Mej. A.D. Heckroodt het my pad in die Merensky-biblioteek van die Universiteit van Pretoria tussen die boeke deur veilig en begaanbaar gemaak.

Mnr. Andries de Beer het onderneem om die opsomming van die proefskrif in Engels te vertaal. Hy het uitmuntend daarin geslaag om dogmatiek Engels te laat praat.

Mev. Harriet Goedhart se vriendelikheid en bedagsaamheid, het my altyd verbly. Haar tikvaardigheid is merkwaardig. Die proefskrif is hiervan 'n monumentale bewys.

Ek wil met waardering melding maak van vriende en familie se belangstelling in my akademiese vordering.

Van Eck en Susan Olivier, my swaer en suster, se daadwerklike hulpverlening en meelewing word hoog op prys gestel.

My vrou, my hulp, my gelyke! Die leef- en liefdesruimte wat my vrou, Lida, vir my geskep het tydens my studie (en dit is al van ons troue af!), het die pad louter vreugde gemaak. Ek is ook saam met ons seuns, Stefan en Johan, bly oor die voltooiing van 'n weg.

Aan God drie-enig al die eer. "Uit Hom en deur Hom en tot Hom is alle dinge . Aan Hom behoort die heerlikheid tot in ewigheid! Amen"(Rom. 11:36).

University of Pretoria etd – Vos C J A 1984

Die swart turf ruik na wit sterre
wat in die lente liggies reën.
Gees van God, seën die baar aarde
as die saad in haar skoot bewe.

University of Pretoria etd – Vos C J A 1984

INHOUD

HOOFSTUK 1

METODOLOGIESE VERANTWOORDING

1.1	PNEUMATOLOGIESE AKTUALITEIT	1
1.2	PNEUMATOLOGIESE ONTKLEMMING	10
1.3	PNEUMATOLOGIESE ONTDEKKING	34
1.4	KOSMIES-ESKATOLOGIESE PNEUMATOLOGIE	35

VOETNOTE - HOOFSTUK 1 39

HOOFSTUK 2

DIE RÛAḤ VAN GOD AS GAWE MET DIE OOG OP DIE KOSMIESE HERSKEPPINGSGEBEURE

2.1	DIE RÛAḤ EN DIE SKEPPING VAN DIE KOSMOS	76
2.2	DIE RÛAḤ EN DIE MESSIAS/^{c}AEBAED	83
2.3	DIE RÛAḤ EN DIE HERSKEPPING VAN GOD SE VOLK	95
2.4	DIE RÛAḤ EN DIE HERSKEPPING VAN DIE SKEPPING	101
2.5	'n UITSIG OP DIE PNEUMATOLOGIE VANUIT DIE OU TESTAMENT?	105

VOETNOTE - HOOFSTUK 2 109

HOOFSTUK 3

DIE HEILIGE GEES AS GAWE AAN CHRISTUS

3.1	DIE PNEUMATOLOGIE EN DIE CHRISTOLOGIE	140
3.2	DIE SEUN AS SKEPPING VAN DIE HEILIGE GEES	142
3.3	JESUS SE DOOP EN GEES-TELIKE TOERUSTING	147
3.4	DIE REALISERING VAN GOD SE KONINGSHEERSKAPPY	153
3.5	DIE KRUISGEBEURE	164
3.6	DIE OPSTANDINGSGEBEURE	166

University of Pretoria etd – Vos C J A 1984

VOETNOTE - HOOFSTUK 3 176

HOOFSTUK 4

DIE HEILIGE GEES AS GAWE VAN GOD MET DIE OOG OP DIE KOSMIESE VOLTOOIING

4.1 DIE CHRISTOLOGIE EN DIE PNEUMATOLOGIE 220
4.2 DIE HEILIGE GEES AS TEKEN VAN DIE TOEKOMS 247
4.3 DIE HEILIGE GEES AS TEKEN VAN DIE SKEPSEL SE TOEKOMS 262

4.3.1 Die wedergeboorte as gawe van die Heilige Gees 262
4.3.2 Die tekens van 'n voorlopige hede 282
4.3.3 Die inwoning van die Gees as 'n Teken met die oog op die toekoms 286

4.4 DIE HEILIGE GEES AS TEKEN VAN DIE SKEPPING SE TOEKOMS 291
4.5 DIE HEILIGE GEES AS KOSMIES-ESKATOLOGIESE GAWE MET DIE OOG OP JESUS CHRISTUS SE TOEKOMS 293

VOETNOTE - HOOFSTUK 4 297

OPSOMMING 378

SUMMARY 381

LITERATUURLYS 384